

20. YY. SORUNLARINA BİR BAKIŞ: NOBEL BARIŞ ÖDÜLLERİ

→ Nobel Barış ödülü neden verilir?

Ayşe BİLGİÇ*

20 yüzyılı, insanlığın karşılaştığı büyük sorunlar ve onlara kişiler ya da kurumların getirdiği çözüm önerileri olmak üzere iki kategoride incelemek, öğrenciler için, insani kriterlerle 20. yüzyılı yeniden değerlendirmek demektir. Aynı zamanda dünya sorunlarına ve onlarla ilgilenenlere yönelik olumlu tutumların gelişmesine neden olur. Bu kazanımlar, yenilikçi tarih öğretmenin görmezden gelemeyeceği kadar parlak kazanımlardır. Bu çalışmada öğrenciler, sözü edilen konularda internet araştırmaları yapacak ve bulduklarını arkadaşlarıyla paylaşacaklardır. Dünya sorunları hakkında sınıflamalar ve karşılaştırmalar yapacaklar, yani eleştirel düşüneceklerdir.

HEDEFLenen ÖĞRENME ÇIKTILARI

- **Bütün öğrenciler:** 20. yüzyıl sorunlarına bulunan çözümleri kategorize edebilecektir.
- **Birçok öğrenci:** 20. yüzyılda ortaya çıkan sorunların ve çözümlerin çok boyutluluğunu fark edecektir.
- **Bazı öğrenciler:** 21. yüzyılı bekleyen sorunlar ve çözümler hakkında çıkarımda bulunabilecektir.

Sınıf: 12

Öngörülen Süre: 80 dk.

Anahtar Soru:

Nobel Barış ödülü neden verilir?

Dersin Amacı:

Nobel Barış Ödülü alanlar listesini temel alarak 20. Yüzyılda yaşanan sorunlar ve çözüm çabalarını değerlendirebilme.

İlişkili Kazanım:

Dünyada meydana gelen gelişmelere bağlı olarak ortaya çıkan sorunlar ve çözüm arayışlarını fark eder.

Derse Hazırlık / Malzemeler

- İnternet bağlantılı bilgisayar sınıfını hazırlayınız.
- Çalışma yapraklarını grup sayısı kadar çoğaltınız.

* Edremit Abidin Pak-Pakmaya Anadolu Lisesi, Balıkesir

İŞLENİŞ

- 1. Çalışma Yaprağı-1'i** ana ekrandan yansıtınız ya da sınıfa dağıtınız. Öğrencilerinize aşağıdaki soruları yöneltiniz.
  - Bu kişiler kimdir?
  - Amblemler hangi kurumlara aittir? Bu kurumların işlevi nedir?
  - Bu kişi ve kurumların aynı sayfada gösterilmesinin nedeni ne olabilir? (Kişi ve kurumların isimleri **Bilgi Notu-1**'de yer almaktadır.)

5 dk.

- 2.** Nobel ödülleri ne demektir? Hangi kategorilerde verilir? Nobel alan Türk var mıdır? Sorularını sorunuz ve öğrencilerin yanındaki arkadaşıyla eşleşerek soruları cevaplamalarını isteyiniz.

5 dk.

- 3. Bilgi Notu-2'yi** dağıtınız ve daha önce verdikleri cevaplarla bilgi notunda bulunanları karşılaştırmalarını isteyiniz.

5 dk.

- 4.** Öğrencilerinizi yedi gruba ayırınız. **Çalışma Yaprağı-2'nin** birer sayfasını gruplara dağıtınız. Listeyi incelemelerini ve listedeki bilgilerin, yaprağın üstünde bulunan kategorilerden hangilerine dahil olduğunu sayfanın kenarındaki kutucuklara yazmalarını isteyiniz.

- Tahtaya **"Ne", "Ne Zaman", "Kimler", "Neden", "Nasıl"** başlıklarını yazınız veya yazılı kartonlar yerleştiriniz. Öğrenci gruplarından çalışma yapraklarındaki bilgileri inceleyerek kendi gruplarına ait dönemde kimlerin, niçin ve ne tür çalışmalarla barış ödülüne layık görüldüklerini kategorize etmelerini ve grupların cevaplarını tahtaya yazmalarını (veya karton kâğıtlara yazarak tahtaya asmalarını) sağlayınız. Öğrencilerinize grup çalışmasında rehberlik yapınız: Örneğin kimler ödül almış sorusuna cevap olarak gruplar kendi döneminde bireyler mi kurumlar mı ödül almış, hangi cinsiyet, bölge, ülke insanları, hangi meslek grubundan insanlar, hangi tür kuruluşlar; uluslararası, ulusal, yerel, yardım kuruluşu vb. cevaplar verebilir. Niçin sorusuna cevap olarak (çatışmalara son verme, bağımsızlık, çevre bilinci, insani yardım, diplomasi gibi cevaplar) verilebilir. Nasıl sorusuna cevap olarak, bireysel çabalar, toplumsal çabalar, diplomasi, uluslararası işbirliği, kurumsal çabalar gibi cevaplar verilebilir.

15 dk.

- 5.** Gruplardan, kendi çalışma yapraklarından seçtikleri bir kişi veya kurum hakkında İnterneti kullanarak bilgi toplamalarını ve kısa bir power-point sunusu hazırlamalarını isteyiniz. Sunu, niçin bu kişiyi veya kurumu seçtiklerini, neyi, niçin ve nasıl yaptığını açıklamalarını ve ilgili soruna nihai çözümün bulunup bulunmadığını, problemin devam edip etmediğini içermelidir.

20 dk.

- 6. Çalışma Yaprağı-3'ü** dağıtınız. En az 2 grubun sunusunu dinleyerek, öğrencilerden ellerindeki ölçeğe göre değerlendirme yapmalarını isteyiniz.

20 dk.

- 7.** Değerlendirmelerin sonuçlarını sınıfla paylaşınız.

5 dk.

- 8.** 21. Yüzyılda bizi bekleyen sorunlar ve çözüm önerileri konusunda gruplardan birer cümlelik sonuç cümlelerini sınıfla paylaşmalarını sağlayınız.

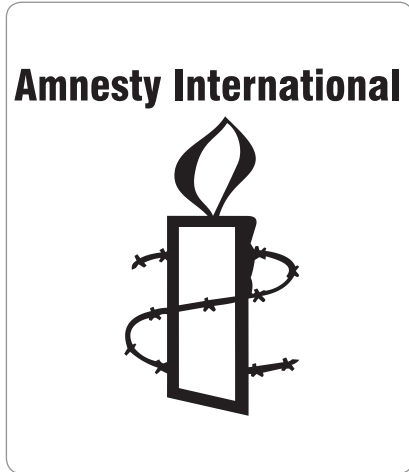
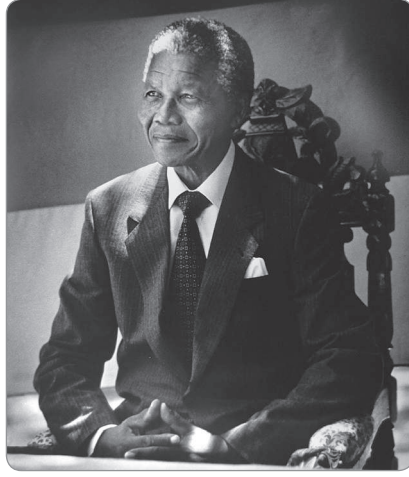
5 dk.

süre

Değerlendirme:

Öğrencilerinizden bu derste öğrendikleriyle ilgili üç soru türetmelerini ve bunlardan birini cevaplamalarını isteyiniz.

BU KİŞİLERİ VE KURUMLARI TANIDINIZ MI?

**BİLGİ
NOTU****Nobel Barış Ödülü alan kişiler ve kurumlar**

- 1- 14. Dalai Lama
- 2- Nelson Mandela
- 3- Yaser Arafat
- 4- Mihail Gorbaçov
- 5- Rahibe Terasa
- 6- Barones Bertha Sophie Felicita von Suttner
- 7- Jane Addams
- 8- Birleşmiş Milletler
- 9- Kızıl Haç
- 10- Uluslararası Çalışma Örgütü
- 11- Uluslararası Af Örgütü
- 12- Sınır Tanımayan Doktorlar Örgütü

Nobel Ödülü, insanlığa hizmet edenleri ödüllendirmek amacını taşıyan prestijli bir ödüldür. İsveçli kimyager, mühendis, dinamitin mucidi Alfred Nobel (1833 - 1896) vasiyetinde, mirasının Nobel Ödüllerinin enstitüleştirmesi yönünde kullanılmasını ve 33.200.000 kronunun her yıl insanlığa hizmette bulunanlara sunulmasını istemiştir.

Nobel ödülü kazananlar, bilimadamları, yazarlar ve barış gönüllüleridir. Alfred Nobel tarafından kurulan Nobel Ödülü Fonu tarafından ödüllendirilirler. Ekonomi ödülü alanlar, para ile ödüllendirilmez sadece törene katılırlar.

Her yıl Alfred Nobel'in ölüm tarihi olan 10 Aralık'ta verilen ödüllerin ilki, 1901'de verilmiştir. **Fizik, kimya, tıp veya fizyoloji, edebiyat** ve **barışa hizmet** olmak üzere toplam beş dalda verilen ödüllere, 1968'de İsveç Bankası'nın kararıyla ekonomi ödülü de eklenmiştir. Ödüller, İsveç Kraliyet Akademisi (Fizik ve Kimya), Stokholm Karolinska Enstitüsü (Tıp veya Fizyoloji), İsveç Akademisi (Edebiyat) ve Norveç Parlamentosu (Barış) tarafından seçilen beş kişilik bir komisyon tarafından dağıtılmaktadır.

2006 yılında Nobel Edebiyat Ödülü alan Orhan Pamuk, Nobel Ödülü'ne layık görülen ilk Türk olmuştur.

A

■ Listeyi okuyunuz. Yandaki kutulara hangi kategoride olduklarını yazınız.

<i>Barış</i>	<i>İnsan Hakları</i>	<i>Çevre</i>	<i>Sosyal Adalet</i>	<i>Demoknasi</i>	<i>Diğer</i>
--------------	----------------------	--------------	----------------------	------------------	--------------

■ 1996-2010

2010-Liu Xiaobo; Çin Halk Cumhuriyeti'nde tek parti sistemine dayalı Komünist sistemin sona ermesi gerektiğini savunan Çinli insan hakları savunucusu yazar ve akademisyen. Tutukluluk hali devam ederken ödüle layık görüldü.

2009-Barack H. Obama; ABD'nin ilk Afrikalı-Amerikalı Başkanı, uluslar arası diplomasiyi ve insanlar arasında işbirliğini güçlendirmek yönünde çabaları sebebiyle ödüle layık görüldü.

2008-Martti Ahtisaari; Eski Finlandiya Devlet Başkanı. 1977'den itibaren Birleşmiş Milletler'de görevi sırasında Namibya'da, ve daha sonra Endonezya, Kosova gibi farklı kıtalarda ve ülkelerde çatışmaların sona ermesine ve barışa arabuluculuk yaptı.

2007; İklim Değişikliği Hakkında Hükümetlerarası Panel ve eski ABD başkan yardımcısı Al Gore insan kaynaklı iklim değişikliği konusunda dünya genelinde farkındalık oluşturmak ve bu konuda alınabilecek tedbirler konusunda çabalarından dolayı ödüle layık görüldüler.

2006-Muhammed Yunus, Grameen Bank; Bangladeşli ekonomist Yunus'un kurduğu Grameen Bank dar gelirli insanların iş kurmasına yönelik verdiği mikro kredilerle alt sınıflardan yukarıya doğru toplumsal ve ekonomik adaleti ve gelişmeyi sağlamaya yönelik çabalarından ötürü ödüle layık görüldü. 1977'de Bangladeş'te Grameen Bank'ın bugün dünyada 2.4 milyon müşterisi bulunuyor. Müşterilerinin yüzde 95'ini kadınlar oluşturuyor. (<http://www.radikal.com.tr/haber.php?haberno=68329>)

2005- Uluslararası Atom Enerjisi Ajansı Muhammed ElBaradei; Başkan Mısırlı ElBaradei nükleer enerjinin askeri amaçlı kullanılmasını engellenmesi, barışçıl amaçlarla en güvenli şekilde kullanılmasına yönelik çalışmalarından dolayı ödüle layık görüldü.

2004-Wangari Muta Maathai; Ülkesi Kenya'nın ilk kadın profesörüdür. 1977'de ormanların yok edilmesine karşı bütün kadınları ağaç dikmeye teşvik eden daha sonra diğer Afrika ülkelerinde yayılan sivil toplum hareketi 'Yeşil Kemer Hareketi'nin öncüsüdür. Ülkesi Kenya'da kadın hakları ve demokrasinin gelişmesi için çalışmalar yapmaktadır. Sürdürülebilir demokrasi, gelişme ve barışa katkılarından dolayı Nobel barış ödülüne layık görülen ilk Afrikalı kadındır. Nobel komitesinin deyimi ile 'O küresel düşünür, yerel hareket eder.'

2003-Shirin Ebadi; İslam Dünyasından Nobel Barış ödülüne layık görülen ilk kadındır. Aynı zamanda ülkesi İran'ın ilk kadın hâkimidir. İran'da kadın hakları, çocuk hakları ve temel insan hakları konularında reform yapılması yönünde avukatlık yapmakta, yayınları ve sivil toplum çalışmaları bulunmaktadır. 2000 yılında ülkesinde tutuklanmıştır.

2002-Jimmy Carter; eski ABD başkanı, uluslararası çatışmalara barışçı çözümler bulma yönünde süregelen çalışmaları sebebiyle ödüle layık görüldü.

2001-Birleşmiş Milletler, Kofi Annan; Nobel barış ödülleri'nin 100. Yılında Nobel Komitesi'nin uluslararası düzeyde organize işbirliği çalışmaları yürüten kuruluşlara olan saygı ve güveninin göstergesi olarak BM ve Genel Sekreteri Kofi Annan ödüle layık görüldü. Kofi Annan özellikle uluslar arası terörizme karşı ve Afrika'da HIV virüsü ile mücadeleye dönük çabaları sebebiyle de ödüllendirildi.

2000-Kim Dae-jung; Güney Kore Devlet başkanı ülkesinde demokrasi ve insan haklarının gelişimine katkıları ve ülkesi ile Kuzey Kore arasında barış ve uzlaşma sağlanmasına yönelik çabaları sebebiyle ödüle layık görüldü.

1999-Sınır Tanımayan Doktorlar Örgütü; Birçok kıtada insani yardım çabalarındaki organize çalışmaları ve öncülüklerinden dolayı ödüle layık görüldüler.

1998-John Hume, David Trimble; Kuzey İrlanda Sorununa barışçı çözüm bulmaya yönelik gösterdikleri çabalar sebebiyle ödüle layık görüldüler.

1997-Kara Mayınlarının Yasaklanması için Uluslararası Kampanyası, Jody Williams; Kampanyanın ABD'li barış aktivisti kadın başkanı. Williams özellikle çocukları ve sivil halka zarar veren mayınların temizlenmesi yönünde farklı ülkelerde ve uluslar arası düzeyde yürüttükleri çalışmalardan ötürü ödüle layık görüldüler.

1996-Carlos Filipe Ximenes Belo, José Ramos-Horta; Doğu Timor sorununa adil ve barışçı çözüm bulmaya yönelik gösterdikleri çabalar sebebiyle ödüle layık görüldüler.

■ Listeyi okuyunuz. Yandaki kutulara hangi kategoride olduklarını yazınız.

Barış

İnsan Hakları

Çevre

Sosyal Adalet

Demokrasi

Diğer

■ 1995-1981

1995-Joseph Rotblat, Rotblat ve Pugwash Bilim ve Siyasi İlişkiler Konferansı; Nükleer silahların uluslararası siyasette oynadığı rolün azaltmasına yönelik yaptıkları çalışmalardan ötürü ödüle layık görüldüler.

1994-Yasser Arafat, Shimon Peres, Yitzhak Rabin; Filistinli ve İsraili liderler Orta Doğuda barışı kurma çabalarından ötürü ödüle layık görüldüler.

1993-Nelson Mandela, Frederik Willem de Klerk; Mandela Güney Afrika'da siyahî çoğunluğun hakları için beyaz azınlık yönetimine karşı silahlı mücadelenin lideridir. 1962-1990 yılları arasında hapis yatan dünyanın en ünlü siyasi mahkumudur. Klerk, Mandela'yı serbest bırakan Güney Afrika Cumhuriyeti başkanıdır. Her ikisi Güney Afrika Cumhuriyeti'nde çoğunluğun yönetime barışçı yöntemlerle katılması için yaptıkları anlaşma sebebiyle Nobel Barış Ödülüne layık görüldüler.

1992-Rigoberta Menchú Tum: Batı Dünyasının Amerika'nın keşfinin 500. Yıl dönümünü kutladığı 1992 yılında Nobel komitesi Amerika kıtasında yerli halkların haklarını savunan, yerli halklar arasında ve yerli halklarla devletler arasında uzlaşma çabalarına katkıda bulunan Guatemala'lı kadın insan hakları savunucusu Rigoberta Menchú Tum'u barış ödülüne layık gördü.

1991-Aung San Suu Kyi; Burma'da ki askeri rejime karşı Hindistanlı lider Gandi'yi örnek alarak şiddet içermeyen metotlarla direnişi ön gören ve Ulusal Demokrasi Partisi'ni kuran kadın insan hakları savunucusu. Partisi seçimleri kazanmasına rağmen (1990) Burma'da Askeri rejim tarafından ev hapsinde tutulduğu dönemde ödüle layık görüldü.

1990-Mikhail Gorbachev; Sovyetler Birliği'nin en son lideri. Soğuk Savaşı sona erdirme çabaları sebebiyle ödüle layık görüldü.

1989-Dalai Lama; Çin Halk Cumhuriyeti'nin Tibet'de yönetimine son vermek ve Tibet halkının bağımsızlığı ve insan hakları için şiddet içermeyen metotlarla mücadele etme yönünde gösterdiği çabalardan dolayı Tibet'in sürgündeki Budist dini ve siyasi lideri Dalai Lama ödüle layık görüldü.

1988-Birleşmiş Milletler Barış Gücü; 1948-1988 yılları arasında 53 ülkeden 500.000 üzerinde asker gönüllülük esasıyla BM Barış Gücünde görev yaptılar. BM Barış Gücü Orta Doğu ve Kıbrıs dahil dünyanın çatışma bölgelerinde krizi kontrol altına almak, güvenlik bölgeleri oluşturmak, taraflar arasında iletişim kurmak, güvenliği sağlamak, insani yardım ulaştırmak gibi sorumlulukları yerine getirdiği için ödüle layık görüldü. Bu ödülle Nobel Komitesi BM'nin dünya siyasetindeki yerini ve önemini vurgulamıştır.

1987-Oscar Arias Sánchez; Kosta Rika Devlet başkanı Kosta Rika, Guatemala, El Salvador, Honduras ve Nikaragua tarafından onaylanan ve Orta Amerika'da süren iç savaşlara son vermeyi amaçlayan, insan haklarını ve demokratik seçimleri ön gören barış planının hazırlayıcısı olarak ödüle layık görüldü.

1986-Elie Wiesel; Nazilerin II. Dünya Savaşında yaptığı Yahudi soykırımını (Holokost) görgü tanığı Yahudi yazar. Nazilerin Polonya'da kurduğu ölüm kampı 'Auschwitz' ve daha sonra Buchenwald'dan sağ kurtulmayı başardı. Kendi ifadesi olan 'Sevginin zıttı nefret değil kayıtsızlıktır' ilkesinden hareketle, ömrünü insanlığa karşı işlenen suçları ve özellikle Holokost hakkında dünya kamuoyunu bilgilendirmeye ve bilinçlendirmeye adandı.

1985-Nükleer Savaşı Engellemek İçin Uluslar arası Doktorlar Örgütü; Olası bir nükleer patlamanın dünyada yaratacağı iklim değişikliğine (Nükleer Kış) dikkat çekerek bütün nükleer denemelerin ve savaş ihtimalinin ortadan kaldırılması için çalışan bir sivil toplum örgütüdür. Kuruluşunun 5. yılında nükleer denemelerin ve savaşın sağlık ve ekolojik alanda vereceği zararlara dikkat çekmeleri sebebiyle ödül aldılar.

1984-Desmond Mpilo Tutu; Tutu Güney Afrika'da siyahlara ırkçılığa son verilmesi için mücadele eden Anglikan kilisesi piskoposudur. Tüm Afrika toplumlarının şiddet içermeyen bağımsızlık ve insan hakları mücadelesinin ortak sembolü olarak Afrika'nın barış elçisi olarak Tutu Nobel barış ödülü aldı.

1983-Lech Walesa: Soğuk Savaş sırasında Demir Perde ülkelerinden Polonya'da Komünist tek parti yönetimine karşı işçilerin sendikalaşma hakları için mücadele eden Dayanışma Sendikası'nın kurucusudur. Bu mücadelesi ile Nobel barış ödülü alan Walesa daha sonra 1989'da Polonya'nın ilk serbest genel seçiminde Polonya devlet başkanı olarak seçilecektir.

1982-Alva Myrdal, Alfonso García Robles; İsveçli ve Meksikalı 2 Diplomat dünyada silahsızlanma çalışmalarına yaptıkları katkılardan ötürü ödüle layık görüldüler.

1981-BM Mülteciler Yüksek Komiserliği; Farklı kıtalarda Savaşlar, çatışmalar, afetler sebebiyle evsiz yurtsuz kalan mültecilere barınma, sağlık, gıda, güvenlik alanlarında insani yardım ulaştırma çabaları ve mülteciliği ortadan kaldırmak için mücadelesi dolayı ödüle layık görüldü.

C

■ Listeyi okuyunuz. Yandaki kutulara hangi kategoride olduklarını yazınız.

Barış	İnsan Hakları	Çevre	Sosyal Adalet	Demoknasi	Diğer
-------	---------------	-------	---------------	-----------	-------

■ 1980-1964

1980-Adolfo Pérez Esquivel; Arjantinli insan hakları savunucusu. Arjantinde askeri darbe sonrası dikta yönetimine karşı şiddet içermeyen direniş çalışmaları dolayısıyla ödüle layık görüldü.

1979-Rahibe Teresa; Arnavut kökenli Katolik bir rahibe olan Teresa Hindistan'da kurduğu misyonerlik vakfı aracılığı ile kimsesizlere, fakirlere ve ölümcül hastalara ev ve hastane kurma (insani yardım) çalışmaları sebebiyle ödüle layık görüldü.

1978-Mohamed Anwar al-Sadat, Menachem Begin; Mısır devlet başkanı Enver Sadat ve İsrail Başbakanı Begin ABD Başkanı Jimmy Carter'ın arabuluculuk çabaları sonucu Mısır ve İsrail arasında imzalanan Camp David barış anlaşması sebebiyle ödüle layık görüldüler. Fakat Begin'in aşırı milliyetçi geçmişi ve şiddete dayalı mücadelesi sebebiyle ödülü alması eleştirisi konusu oldu. Enver Sadat ise 1981 yılında suikast sonucu öldürüldü.

1977-Uluslar arası Af Örgütü; Düşünce suçlarının haklarını korumak için dünya çapında yaptığı örgütsel çalışmalar sebebiyle ödüle layık görüldü

1976-Betty Williams, Mairead Corrigan; Kuzey İrlanda'da Katolikler ve Protestanlar arasında süren terör eylemlerine son verme çabaları ve kurdukları 'Barış İnsanları' organizasyonunu sebebiyle ödüle layık görüldüler.

1975-Andrei Dmitrievich Sakharov; Rus yazar Sakharov Sovyet Rejimine karşı insan hakları mücadelesi sebebiyle ödüle layık görüldü.

1974-Seán MacBride, Eisaku Sato; İrlandalı Hukukçu ve devlet adamı MacBride hayatı boyunca süren özellikle mahkumların insan hakları mücadelesi ve uluslar arası organizasyonların (Avrupa Konseyi ve Uluslar arası Af Örgütü) kuruluşunda yaptığı liderlik sebebiyle ödüle layık görüldü. Japonya başbakanı Sato ise Nükleer Silahların Yayılmasının Önlenmesi Anlaşması'na (1970) imza atarak Japon toplumunun barışa olan bağlılığını güçlendirmesi ve uluslararası topluma örnek olması sebebiyle ödüle layık görüldü.

1973: Henry A. Kissinger, Le Duc Tho; Vietnam Savaşı'na son veren ateşkes anlaşmasının imzalanması dolayısıyla ödüle layık görüldüler. Fakat ABD'li Kissinger aynı zamanda Kuzey Vietnam'ın başşehri Hanoi'nin bombalanması emrini veren ve dünya çapında protestolara sebep olan devlet adamıdır. Le Duc Tho'da Nobel barış ödülleri tarihinde ödül almayı reddeden ilk ve tek kişidir. Tho ülkesinin içinde bulunduğu savaş durumunu ve Kissinger'in ateşkesi ihlal etmesini sebep göstermiştir.

1972: Nobel Barış Ödülü Verilmedi.

1971-Willy Brandt; Batı Almanya devlet başkanıdır. Gençliğinde Hitlere ve Nazi rejimine karşı çalışmalara katıldı. Örneğin 1935 yılında gazeteci Carl von Ossietzky'in Nobel ödülü alması için çalıştı. Ülkesi Almanya'yı 1933'de terk edip İskandinavya'da sürgünde yaşamak zorunda kaldı. Federal Almanya Devlet Başkanı olarak Doğu Avrupa Sovyetler Birliği ile ilişkilerin normalleşmesi yönünde çabaları sebebiyle ödüle layık görüldü.

1970-Norman E. Borlaug; 'Yeşil devrim' olarak anılan tarımda üretimi ve verimi artırmaya yönelik Meksika, Hindistan ve Pakistan gibi ülkelerde yaptığı çalışmalar sebebiyle ödüle layık görüldü.

1969-Uluslararası Çalışma Örgütü (I.L.O.); Sloganı 'Barış İstiyorsan Sosyal Adaleti Sağla' olan Uluslar arası Çalışma Örgütü, çalışma şartlarını ve çalışanların haklarını iyileştirme yönünde çalışmalarıyla uluslar arası toplumsal barışa katkı yapmaları sebebiyle ödüle layık görüldü.

1968-René Cassin; Avrupa İnsan hakları mahkemesinin Fransız kökenli başkanı Cassin aynı zamanda I. Dünya Savaşı gazisidir. BM'in 1948'de yayınladığı İnsan Hakları Evrensel Beyanamesi'nin fikir babası ve öncüsüdür. İnsan hakları alanında yaptığı çalışmalara sebebiyle ödüle layık görüldü.

1966-1967: Bu yıllarda Nobel Barış Ödülü Verilmedi.

1965-Birleşmiş Milletler Çocuk Fonu; Çocukların için uluslar arası düzeyde sürdürdüğü organize yardım ve haklar mücadelesi için ödüle layık görüldü.

1964-Martin Luther King; ABD'li insan hakları savunucusu. ABD'de siyahlara karşı ırkçılığın ve ayrımcılığın sona ermesi, siyahların eğitim ve seçme seçilme hakları gibi temel sivil haklarının kanunlaşması için verdiği mücadele sebebiyle ödüle layık görüldü.

■ Listeyi okuyunuz. Yandaki kutulara hangi kategoride olduklarını yazınız.

<i>Barış</i>	<i>İnsan Hakları</i>	<i>Çevre</i>	<i>Sosyal Adalet</i>	<i>Demokrasi</i>	<i>Diğer</i>
--------------	----------------------	--------------	----------------------	------------------	--------------

■ 1963-1952

1963-Uluslar arası Kızıl Haç Komitesi- Kızıl Haç Dernekleri Cemiyeti; Uluslar arası Kızıl Haç Komitesi kuruluşunun 100. Yılında Nobel Ödülüne layık görüldü. Komite aynı yıl üyeleri arasında Kızılay'ında olduğu uluslar arası insani yardım derneklerinin ortak kuruluşu Kızıl Haç dernekleri cemiyetine de Barış Ödülü vererek savaş ve barış zamanında insani yardım ve uluslar arası işbirliğinin sürdürülebilir barışın sağlanmasında önemine dikkat çekmek istemiştir.

1962-Linus Carl Pauling; Kendi başına 2 defa Nobel Ödülü kazanan tek kişidir. 1954'de Nobel Kimya ödülünü aldı. Kitlesel imha silahlarına karşı ve özellikle nükleer silah denemelerine son verilmesi için yürüttüğü kampanya sebebi ile 1962'de Nobel Barış Ödülüne layık görüldü.

1961-Dag Hjalmar Agne Carl Hammarskjöld; Birleşmiş Milletlerin 2. Genel Sekreteridir. İsveçli politikacı BM ve Genel Sekreterlik makamını uluslar arası düzeyde sorunların çözümünde etkili bir araç haline gelmesine katkıları ve özellikle 'Süveyş Krizi' ve Kango'da ki iç savaş sırasında barışçıl çözüm için gösterdiği çabalar sebebiyle ölümünden sonra bu ödüle layık görülen tek kişidir.

1960-Albert John Lutuli; Afrika Ulusal Kongresinin başkanı, sendikacı ve öğretmen Lutuli Nobel Barış Ödülünü kazanan ilk Afrikalı liderdir. 1935'de ödüle layık görülen Alman gazeteci Carl von Ossietzky gibi Lutuli'de kendi devleti tarafından yargılanıp hapsedilen 2. Nobel barış ödülü sahibidir. Lutuli Gandi'yi kendisine ilham alan ırk ayrımcılığına karşı şiddet içermeyen protestolarla Afrika'da beyazların yönetimine karşı yürüttüğü insan hakları mücadelesinden ötürü ödüle layık görüldü.

1959-Philip J. Noel-Baker; Silahsızlanma ve uzlaşma taraftarı İngiliz politikacı Baker dünyada büyük devletlerle birlikte, savaş sanayini silahlanmadan ve savaşlardan sorumlu tutmuştur. II. Dünya Savaşı sonrası ABD ile Sovyetler Birliği arasında nükleer savaş çıkmasını engellemek için çaba göstermiştir.

1958-Georges Pire; Belçika kökenli Dominikli papaz. II. Dünya Savaşı sonrası Avusturya'dan başlayarak Avrupa'da evsiz ve yurtsuz kalmış mültecilere insani yardım ve özellikle mülteci evleri-köyleri kurma çabaları sebebiyle ödüle layık görüldü.

1957-Lester Bowles Pearson; Kanadalı tarihçi ve Birleşmiş Milletler Genel Kurulu Başkanı. İngiltere, Fransa ve İsrail'in Mısırı işgali ile Orta Doğu'da başlayan 1956 'Süveyş Krizi' sırasında, tarafları ayırmak için bölgeye BM Acil Kuvveti gönderilmesini sağlaması sebebiyle ödüle layık görüldü. BM'in uluslar arası krizlerde bir çözüm aracı olabileceğini ortaya koymuştur.

1955-1956; Bu yıllarda Nobel Barış Ödülü Verilmedi.

1954-Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komisyonu; BM tarafından kurulan insani yardım kuruluşudur. Savaş sonrası sivil halkın yerini yurdunu kaybetmesi göç etmek zorunda kalması sonucu ortaya çıkan mülteci problemine çözüm çalışmalarında ötürü ödüle layık görüldü.

1953-George Catlett Marshall; II. Dünya Savaşından sonra Marshall Planı olarak anılan Avrupa'ya ekonomik yardım planının hazırlayıcısı olarak ödüle layık görüldü.

1952- Albert Schweitzer; Tıp doktoru, Fransız sömürgesi Gobon'da kurduğu hastanede Afrika'lılara tıbbî yardım çalışmalarıyla ödüle layık görüldü. Aynı zamanda dünyada nükleer silahlanmaya karşı çıkmıştır.

E

■ Listeyi okuyunuz. Yandaki kutulara hangi kategoride olduklarını yazınız.

Barış	İnsan Hakları	Çevre	Sosyal Adalet	Demokrasi	Diğer
-------	---------------	-------	---------------	-----------	-------

■ 1951-1944

1951-Léon Jouhaux; II. Dünya savaşı öncesinde Fransız Genel İşçi Sendikası kurucusu. Fransa'da sosyal reformların planlamasında önemli rol aldı. Milletler Cemiyeti'nde silahsızlanma görüşmelerinde yer aldı. Sosyal Adalet sağlanması ve Fransa-Almanya yakınlaşmasındaki çabaları sebebiyle ödüle layık görüldü.

1950-Ralph Bunche: Nobel barış ödülüne layık görülen ilk siyahi ABD'li (Harvard) profesör. Orta Doğu'da İsrail Devleti'nin kuruluşundan sonra başlayan ilk Arap-İsrail çatışmalarında arabuluculuk çalışmaları için ödüle layık görüldü.

1949-Lord Boyd Orr of Brechin; II. Dünya Savaşı sonrasında Birleşmiş Milletlerin altında kurulan ilk özel organizasyon olan Besin ve Tarım Organizasyonu'nun İskoçyalı başkanı. Dünya'da besin kaynaklarının eşit ve adil paylaşımına yönelik çalışmaları ve uluslar arası örgütler aracılığı ile barışı sağlama çabaları dolayısıyla ödüle layık görüldü.

1948-Nobel Barış Ödülü verilmedi.

1947-İngiliz Dostluk Hizmet Derneği, Amerikan Dostluk Hizmet Derneği; Savaş sonrası ve sonrasında milliyet ve din farkı gözetmeksizin yurttukleri insani yardım çalışmalarıyla barışa yaptıkları katkı sebebiyle ödülü paylaştılar.

1946-Emily Greene Balch, John Raleigh Mott; Barış ve Özgürlük için Uluslararası Kadınlar Liginin ABD'li kadın başkanı tarihçi ve sosyolog Balch barış ve silahsızlanma alanında hayat boyu çalışmaları için ödüle layık görüldü. Mott ise barışı desteklemek amacıyla sınırlar ötesi din kardeşliği alanında yaptığı çalışmalardan dolayı ödüle ortak oldu.

1945-Cordell Hull: Nobel Komitesi barış ödülünü Birleşmiş Milletlerin kuruluşunu desteklemek amacıyla BM'in 'kurucu babası' anılan Cordell Hull'a verdi. Bu karar Nobel Komitesinin 1919 yılında Milletler Cemiyeti'nin 'baş mimarı' ABD başkanı Wilson'u barış ödülüne layık görmemesi ile paralellik göstermektedir.

1944-Uluslar arası Kızıl Haç Örgütü: Savaş esirleri yararına yaptıkları çalışmalardan ötürü ödüle layık görüldü. 1980'lerde Kızıl Haç'ın II. Dünya Savaşı sırasında Nazilerin sürdürdüğü katliamlardan haberdar oldukları ve 1942 yılında aldıkları bir kararla bu konuda sessiz kaldıkları ortaya çıktı. Kızıl Haç yetkilileri Avrupa genelinde savaş esirlerine karşı intikam amaçlı kötü muamelenin artacağından endişe ettiği için ve kurumun destekçisi İsveç Hükümeti ile ilişkilerinin zarar göreceğini düşünerek sessiz kaldıklarını ve bu durumdan pişmanlık duyduklarını dile getirdiler.

1939-40-41-42-43 Nobel Barış Ödülü verilmedi.

■ Listeyi okuyunuz. Yandaki kutulara hangi kategoride olduklarını yazınız.

Barış

İnsan Hakları

Çevre

Sosyal Adalet

Demokrasi

Diğer

■ 1919-1938

Bu dönemde Nobel barış ödülleri genellikle Parlamentolar arası Birlik, uluslar arası barış ve hukuk kuruluşları temsilcilerine verilmiştir.

1938-Nansen Uluslar arası Göçmenler Bürosu: Milletler Cemiyeti tarafından görevlendirilen Nansen Göçmen Bürosu, mülteci sorununa barışçı çözüm bulma ve insani yardım çabaları sebebiyle ödüle layık görüldü.

1937-Robert Cecil: Uluslar Arası Barış Kampanyası'nın başkanı, yazar. Milletler Cemiyetinde kuruluştan itibaren yaptığı çalışmalar sebebiyle ödül verildi.

1936-Carlos Saavedra Lamas: Dış İşleri bakanı olarak Arjantin'in Milletler Cemiyeti'ne katılmasında rol oynadı. Milletler Cemiyeti'nin başkanlığını yaptı. Başta Bolivya ile Paraguay arasında olmak üzere Amerika kıtasında ülkeler arası çatışmalara son verme ve uzlaşma çabaları sebebiyle ödüle layık görüldü.

1935-Carl von Ossietzky: Die Weltbühne (Dünya Sahnesi) editörü, Alman gazeteci. Almanya'nın Versay Anlaşmasını ihlal eden gizli silahlanma çabaları hakkında yayınları sebebiyle Hitler yönetiminde Almanya tarafından tutuklanarak Çalışma Kampına gönderildi. Tutukluken Nobel barış ödülüne layık görülen ilk kişidir.

1934-Arthur Henderson: İngiliz İşçi Partisi lideri. Milletler Cemiyeti'nin Silahsızlanma Konferansı Başkanlığını yürüttü(1932-34). Dünya Ekonomik Buhranı sebebiyle etkili olamayan konferans, Hitler yönetiminde Almanya'nın çekilmesi sonucu başarısızlığa uğradı. Bu gelişme II. Dünya Savaşının habercisi olarak değerlendirilmektedir. Henderson yinede silahsızlanma çabaları sebebiyle ödüle layık görüldü.

1933-Sir Norman Angell: İngiliz Gazeteci, yazar. Milletler Cemiyeti ve Ulusal Barış Konseyi Yürütme Kurulu üyesi. 1933'de yayınladığı kitabında, 'The Great Illusion'(Büyük İllüzyon), medeniyetin temelini işbirliği olduğunu belirtmektedir. Barış çabaları, silahların kontrolü ve silahsızlanma çabaları sebebiyle ödüle layık görüldü.

1932-Nobel Barış Ödülü verilmedi.

1931-Jane Addams, Nicholas Murray Butler; Addams Barış ve Özgürlük için Uluslar arası Kadınlar Ligi Başkanı olarak barış çabalarına katkısı sebebiyle; ABD'nin Columbia Üniversitesi Başkanı olan Butler ise ABD-Fransa arasında imzalanan Briand-Kellog Paktı'nın destekleyicisi olarak uluslar arası diplomasiye katkısı sebebiyle ödüle layık görüldü.

1930-Nathan Söderblom: Alfred Nobel'in 1897'de cenaze töreni servisini yürüten papaz. 1914'te İsveç Kralı tarafından İsveç Ulusal Kilisesinin Başpiskoposluğu'na getirildi. Anglikan, Ortadoks ve Protestan Hıristiyanlarını bir araya getiren 1925 Stokholm Konferansı Söderblom'un kiliseler arası işbirliği oluşturma çabalarının sonucudur. 'Ecumenical' (Kiliseleri evrenselleştirme) çabaları sebebiyle Nobel Barış Ödülüne layık görüldü.

1929-Frank Billings Kellogg: ABD eski dış işleri bakanı, Fransa ile ABD arasında saldırmazlık ve işbirliği anlaşması Briand-Kellogg Paktı'nın imzalanmasında oynadığı rol sebebiyle ödüle layık görüldü. Bu pakt ilanından birkaç ay sonra Asya kıtasında Mançurya'da ortaya çıkan askeri çatışma sebebiyle bozuldu.

1928-Nobel Barış Ödülü verilmedi.

1927-Ferdinand Buisson, Ludwig Quidde: Fransız ve Alman Barış savunucuları; Savaş sonrası Fransa ve Almanya arasında uzlaşma çabaları sebebiyle ödüle layık görüldüler.

1926-Aristide Briand, Gustav Stresemann; Fransız Briand ile Alman Stresemann, İngiltere Dış İşleri Bakanı Chamberlain'la birlikte Locarno Paktı'nın imzalanmasında gösterdikleri diplomatik çaba sebebiyle.

1925-Sir Austen Chamberlain, Charles Gates Dawes; ABD Başkan Yardımcısı Dawes Milletler Cemiyeti'nin davetiyle savaş sonrası itilaf Devletleri Alman Zararı Karşılama Komisyonu Başkanlığını yaptı. (Dawes Raporu); Chamberlain İngiltere Dış İşleri Bakanı Almanya ve Fransa arasında karşılıklı müzakere, saldırmazlık ilkelerine dayalı imzalanan Locarno Paktının organizatörü. Her iki lider uluslar arası diplomatik müzakere çabaları sebebiyle ödüle layık görüldü.

1923-1924-Nobel Barış Ödülü verilmedi.

1922-Fridtjof Nansen: Rusya'da baş gösteren kıtlığa karşı insani yardım çalışmaları sebebiyle ödüle layık görüldü. Ayrıca Milletler Cemiyeti adına savaş esirlerinin ülkelerine iadelerinde önemli rol oynadı.

1921-Karl Hjalmar Branting, Christian Lous Lange: Branting Milletler Cemiyetinde, Lange ise Parlamentolar arası Birlik'te çalışmaları sebebiyle ödüle layık görüldüler.

1920-Léon Victor Auguste Bourgeois: Fransız barış savunucusu. Milletler Cemiyeti'nin manevi lideri, uluslar arası örgütlerde barış çalışmaları sebebiyle ödüle layık görüldü.

1919- Thomas Woodrow Wilson: 1917 yılında I. Dünya Savaşına giren ABD başkanıydı. Ulusların kendi kendini yönetme hakkını ve savaş sonrası adil anlaşmalar imzalanmasını öngören Wilson Prensiplerini ilan etti. Savaş sonrası Milletler Cemiyeti'nin kurucusudur. Ülkesi ABD bu cemiyete katılmadı. Wilson Nobel Ödülüne oy birliği ile değil oy çokluğu ile layık görüldü.

G

■ Listeyi okuyunuz. Yandaki kutulara hangi kategoride olduklarını yazınız.

Barış	İnsan Hakları	Çevre	Sosyal Adalet	Demokrasi	Diğer
-------	---------------	-------	---------------	-----------	-------

■ 1901-1918

Bu dönemde Nobel barış ödülleri genellikle Parlamentolar arası Birlik, uluslar arası barış ve hukuk kuruluşları temsilcilerine verilmiştir.

1918- Ödül Verilmedi.

1917-Uluslar arası Kızıl Haç örgütü, Savaş sırasında, esirlerinin haklarını korumak ve aileleriyle iletişime geçmelerini sağlamak için olağanüstü çaba gösteren Kızıl Haç, insani yardım çabaları sebebiyle ödüle layık görüldü.

1914-1915-1916: Ödül verilmedi.

1913-Henri La Fontaine: Uluslar arası Kalıcı Barış Bürosunun başkanı, Nobel barış ödülü alan ilk sosyalist lider. Barış çabaları sebebiyle ödüle layık görüldü.

1912-Elihu Root: ABD eski dış işleri bakanı birçok uluslararası uzlaşma anlaşmanın imzalanmasında rol oynadı.

1911-Tobias Michael Carel Asser, Alfred Hermann Fried: Asser Hollandalı hukukçu ve Bakan, Uluslararası Lahey Özel Hukuk Konferansının fikir babasıdır. Fried, Alman Barış Derneği'nin kurucusu gazetecidir.

1910- Uluslar arası Kalıcı Barış Bürosu (İsviçre): 1891'de kurulan bu örgüt barış çabaları sebebiyle ödüle layık görüldü.

1909- Auguste Marie François Beernaert, Paul Henri Benjamin Balluet: Beernaert Lahey Uluslararası Tahkim Mahkemesinin üyesidir. Balluet Ulusal Çıkarları Savunma ve Uluslar arası Uzlaşma Komitesi ve Uzlaşma için Fransız Gönüllü Parlamento gurubunun kurucusudur. Uluslar arası örgütlerde barış çabaları sebebiyle ödül aldılar.

1908 - Klas Pontus Arnoldson, Fredrik Bajer: Bajer, en önemli İskandinav barış savunucusudur. Uluslararası Barış Ligi'nin başkanlığını yaptı ve Parlamentolar arası Birliğin çalışmalarını yürüttü. Arnoldson İsveç Barış ve Tahkim Ligi'nin kurucusudur.

1907- Ernesto Teodoro Moneta, Louis Renault: Moneta İtalya barış hareketinin öncüsü ve Lombard Barış Ligi'nin kurucusudur. Fakat daha sonra İtalya'nın I. Dünya Savaşındaki rolünü desteklemiştir. Ülkesinin zaferlerine ve üzüntülerine kayıtsız kalamayacağını belirtmiştir. Renault, Lahey Tahkim Mahkemesi'nde en fazla hakemliğine başvuru uluslararası hukuk profesörüdür. Dünya barışı için uluslar arası örgütlerde çalışmaları sebebiyle ödüle layık görüldüler.

1906- Theodore Roosevelt: ABD başkanı. Uluslar arası barış anlaşmalarında önemli rol oynadı.

1905- Barones Bertha Sophie Felicita von Suttner: Uluslar arası Kalıcı Barış Bürosunun onursal başkanıdır. Savaş karşıtı yazıları eserleri sebebiyle ödüle layık görüldü. En önemli eseri Sılahları Bırakın! isimli romanıdır. 1876'dan beri tanıdığı Alfred Nobel'e kısa dönem sekreterlik yapmıştır. Vasiyetine barış ödülü verilmesi için ekleme yapan Nobel üzerinde etkisi olmuştur.

1904- Uluslar arası Hukuk Enstitüsü: Dünya genelinde barış çabalarına örgütsel desteği sebebiyle ödüle layık görüldü. Nobel Barış Ödülüne layık görülen ilk organizasyondur.

1903- William Randal Cremer: Uluslar arası tahkim Kurulu yöneticisi. Uluslar arası anlaşmazlıklara görüşmeler ve uzlaşma yoluyla çözüm bulunması gerekliliğini savunmuştur. Parlamentolararası Birliğin fikir babalığını yapmıştır.

1902- Élie Ducommun, Charles Albert Gobat : Ducommun Uluslar arası Barış Bürosu ilk onursal sekreteri. Gobat, Parlamentolar arası Birliğin ilk genel sekreteri ve Barış Bürosu Sekreteri. Birçok ülkede barış örgütlerinin kurulmasına öncülük ettiler. Barış çabaları sebebiyle ödüle layık görüldüler.

1901- Jean Henry Dunant, Frédéric Passy: Dunant ; İnsani yardım örgütü Uluslararası Kızıl Haç örgütünün (1864) kurucusudur. Passy; 'barış havarisi' olarak anılan savaş karşıtı pasifisttir. Uluslararası Tahkim Kurulunun (1889) kurucusudur. Uluslararası anlaşmazlıklara görüşmeler ve uzlaşma yoluyla çözüm bulunması gerekliliğini savunmuştur. Parlamentolar arası Birliğin kurucusu ve Evrensel Barış Kongresinin organizatörüdür. Dünyada barışın tesisinde parlamenter (siyasi) güçlerle, sivil toplum çabalarını bir araya getirmeyi başarmıştır.

Kaynakça: http://nobelpeaceprize.org/en_GB/laureates/

Aşağıdaki derecelendirme ölçeğinde yer alan ölçütleri okuduktan sonra, bunların PPT sunumunda gruplar tarafından ne oranda sergilendiğini düşününüz ve ilgili sütunu işaretleyiniz.

3 – İyi 2 – Orta 1 – Yetersiz

Sunumun Özellikleri	3 İyi	2 Orta	1 Yetersiz
Sunumun Adı:			
Sunumu Hazırlayanlar:			
Sunum verilen sürede tamamlanmıştır. Kapak (Başlık)-İçindekiler- Ana Metin-Sonuç ve Kaynakça bölümleri yer alıyor mu?			
Grup üyeleri ile işbirliği içinde gerçekleşmiştir. Sunumun hazırlık ve sunuş aşaması iş bölümü ile gerçekleşti mi?			
Konuya ilişkin kavramlar doğru ve yerinde kullanılmıştır. Sunumda geçen kavramların anlamları biliniyor mu? Grup üyeleri konuya hakim mi?			
Grup kendi yorumlarını katmıştır. Sonuç bölümünde, metinde yer alan bilgiler özgün cümlelerle değerlendirilmiş mi?			
Estetik açıdan doyurucudur. Dil bilgisi ve yazım kurallarına uyulmuş mu? Görseller kullanılmış mı? Sunumda kullanılan renkler, metin uzunluğu vb. uygun mu?			

